

Wake Up!

Alleen voor uitgeslapen lezers

• door Peter van Beugen

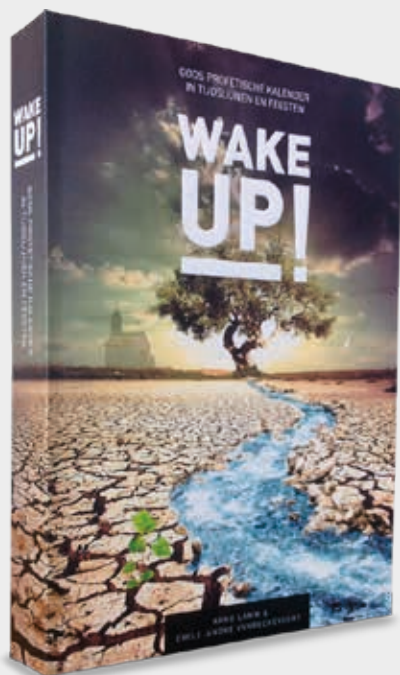
Het boek *Wake up!* van Arno Lamm en Emile-Andre Vanbecke voort is op dit moment een van de best verkopende boeken in evangelische kringen. Ik had al enkele maanden geleden een exemplaar aangeschaft, was in de inleiding blijven steken en daarna was het – hoe toepasselijk – op m'n nachtkastje blijven liggen als ondersteuning voor m'n wekker. Na enkele enthousiaste verhalen van mensen die het wel gelezen hadden, besloot ik me er doorheen te slaan. Je moet er even voor gaan zitten: het boek telt op de kop af 500 bladzijden en voelt ook zwaar aan als je het oppakt.

Het boek heeft een mooi afgewerkte kaft en de inhoud en opmaak is zonder meer goed verzorgd. Wat jammer is in de opmaak is de druk van de voetnoten. Die is in een lichte kleur grijs en in een klein font; je hebt goed licht nodig om die te kunnen lezen, zeker oudere mensen. Prominent afwezig in het boek is een bibliografie. Zeker bij een boek dat zoveel achtergrondinformatie wil geven, bijvoorbeeld uit de Joodse traditie, is dat een must. Verder zou een korte inleiding op de auteurs Lamm en Vanbeckevoort niet hebben misstaan.

De ondertitel van het boek luidt 'Gods profetische kalender in tijdslijnen en feesten'. Dat vormt ook het leeuwendeel van de inhoud. Heel hoofdstuk 5 (p.166-393), dus bijna de helft van het boek, handelt over de Joodse feestcyclus. Voor degenen die met de typologische en profetische betekenis van deze feestcyclus onbekend zijn, is dit zonder meer een eye-opener. Ook voor degenen die bekend zijn met de gedachten van deze uitleg is het verfrissend om bepaalde aspecten weer uit een iets ander perspectief en met andere bewoordingen te lezen. De uitleg die de auteurs geven komt in grote lijnen overeen met de uitleg zoals die gegeven wordt in bijv. R. Been, *De feesten des Heren in Israël* (1962, Medema, Apeldoorn) of in C. Larkin, *Gods plan met de wereld* (2009, Uitzicht, Doorn, Ned. Uitg.), om maar eens een kraker te noemen.

Hoofdstuk 1 geeft een korte inleiding op het onderwerp en stelt het belang van het verstaan van de profetische kalender voor met het oog op de aanstaande Wederkomst van de Heer. In Hoofdstuk 2 bespreken de auteurs de rol die de kennis van de Hebreeuwse taal en cultuur en de betekenis van de Joodse traditie volgens hen speelt bij de uitleg van de Bijbel. In Hoofdstuk 3 geven de auteurs een overzicht van de heilsgeschiedenis in 7000 jaar in analogie met de 7 scheppingsdagen en noemen o.a. de geschiedenis van de 4 wereldrijken en Daniëls profetie van de 70 jaarweken. In hoofdstuk 4 geven de auteurs een tamelijk uitvoerige verhandeling over de verhouding Kerk – Israël. Alle verkeerde beweringen die kerkvaders en theologen over Joden en Israël gedaan hebben door alle eeuwen heen worden breed uitgemeten en moeten bij de lezer verontwaardiging wekken over het feit dat de Kerk haar Hebreeuwse oorsprong heeft genegeerd (p.163), met alle nare gevolgen van dien (op de verhouding Gemeente-Israël kom ik later terug). Na het lange hoofdstuk over Joodse feesten (Hfdst.5) volgt een hoofdstuk over het Joodse huwelijksritueel en de verhouding van Jezus Christus tot zijn bruid en de aanstaande wederkomst. Dit hoofdstuk van pakweg 50 bladzijden is zonder meer het aardigst om te lezen. Ook voor degenen die langer met de profetische kalender vertrouwd zijn, bevat dit hoofdstuk wellicht een nieuwe en verrijkende illustratie en voor wie het er voor over heeft, zijn de € 24,95 misschien wel de moeite waard. Hoofdstuk 7 geeft ten slotte een verhandeling over het oude en het nieuwe verbond.

Een verdienste van het boek *Wake up!* is dat het – zoals de ondertitel weergeeft – 'Gods kalender in tijdslijnen en feesten' weer onder de aandacht brengt en dat het mede daardoor ook de verwachting weer aanwakkert om uit te zien naar de Wederkomst van de Heer Jezus, zijn komende vrederijk en het toekomstige herstel van Israël. Dit gezegd hebbende wil ik ook wijzen op enkele aspecten in het boek waar de lezer opmerkzaam op moet zijn en die in mijn ogen helaas toch afdoen aan de inhoud. >>

Lamm, A. en Vanbeckevoort E.A.,
Wake Up!, 2014, Zoeklicht, Doorn

Ik begin met de verhouding Gemeente-Israël, die op meerdere plaatsen in het boek natuurlijk aan de orde komt. Enerzijds nemen de auteurs duidelijk afstand van de vervangingstheologie, maar anderzijds komen de onderscheiden positie van de Gemeente – en daarmee die van Israël – in het boek niet tot hun recht. Centraal in de opvatting van de auteurs staat het beeld van de edele Olijfboom (Rom.11). Gelovigen uit de volken zijn als vreemde takken op de Olijfboom geënt, waar Israël nu weliswaar voor een gedeelte dan van verwijderd is, maar weer zal worden terug geënt. De bruid, aldus de auteurs, ‘was en is nog steeds Israël, aangevuld met mede-erfgenamen’ (p.158). Zo valt het de kerk volgens hen te verwijten dat door de eeuwen heen Joden zich ‘moesten bekeren’ en zo hun Joodse afkomst verwer-

pen (p.463). ‘De Gemeente van het eerste Wekenfeest bij de berg Sinaï was en is de oorspronkelijke bruid en aan deze Bruid werden velen uit de heidenen toegevoegd’ (p.446). Hoe ‘kwalijk’ het is dat de Gemeente dit door alle eeuwen heen niet heeft onderkend en dat ze haar ‘Hebreeuwse wortels’ verloochend heeft, klinkt door heel het boek heen. De auteurs vinden het belangrijk dit voor het voetlicht te brengen, maar voor degenen die hechten aan de aard en roeping van de Gemeente enerzijds én daarmee ook aan de geweldige roeping en toekomst van Israël anderzijds kan dit een beetje storend werken. Voor degenen die dit onderscheid niet helder op het netvlies hebben, is de uitleg mijn inziens zonder meer verwarrend.

De auteurs nemen een nogal ambivalente houding aan t.a.v. de mondelinge en de schriftelijke Tora of overlevering. De Joodse traditie leert dat de complete Tora *precies in de tekstuele traditie* zoals die in de Middeleeuwen aan ons is overgeleverd op de Sinaï uit de hemel is neergedaald. Ze leert bovendien dat Mozes daar een mondelinge Tora bij heeft ontvangen die van generatie op generatie is overgeleverd – de mondelinge overlevering – en uitlegt hoe de Tora moet worden toegepast. Het protestantisme ‘heeft met haar Sola Scriptura zich verzet tegen deze sapstroom van de edele Olijfboom’ (p.34,35), en dat in tegenstelling tot ‘Jezus Christus die zelf in de Bergrede meerdere malen verwijst naar leringen uit de mondeling traditie’ (p.37). In werkelijkheid is de nauwgezette uitwerking van de Tora in minuscule regels na de ballingschap ontstaan en het idee dat ze teruggaat op de berg Sinaï is door de Schriftgeleerden in het leven geroepen om gezag te verbinden

aan hun eigen woorden. Natuurlijk is niet elke uitleg die zij gegeven hebben daarmee *an sich* verkeerd, maar de Heer Jezus heeft zich in de Bergrede juist fel verzet tegen het gezag van de mondelinge overlevering!

Een echte schuiver maken de auteurs in het zelfde hoofdstuk over de Hebreeuwse taal. In Openbaring 1:8 stelt Jezus zich voor als de α en Ω , de *alfa* en *omega*. Daarbij sprak Hij volgens de auteurs Hebreeuws en zou dus gezegd hebben ‘Ik ben de *aleph* en de *taw*’, de $\aleph$ en de τ . De auteurs voegen deze letters samen tot het woordje $\aleph\tau$, dat ik vanaf nu weergeef in transcriptie /’et/. Dit woord komt in de Hebreeuwse Bijbel 7000 keer voor (aldus de auteurs) en duidt daarmee op de pre-existentie van de Christus, die er immers op de eerste bladzijde (Gen.1:1) al is en op ‘cruciale momenten’ in de geschiedenis opduikt (p.53). Deze gedachtegang berust op louter onkunde en fantasie omtrent de Hebreeuwse taal. In enkele Noordwest Semitische talen, en wel de zgn. Kanaänitische taalgroep, waar het Hebreeuws toe behoort, zijn rond 1000 v. Chr. de naamvalsuitgangen uit het taalbeeld verdwenen. Het woordje ‘et’ verschijnt in dezelfde tijd in het taalbeeld om de verhouding tussen object en subject in een zin weer te geven. In de vroege (oud-) Hebreeuwse poëtische teksten vinden wij dit woordje dus niet terug. Ter vergelijking: in de oud-Nederlandse zin ‘Jan slaat den hond’ maakt de naamval van het woordje ‘den’ duidelijk dat de hond lijdend voorwerp is. In de Nederlandse zin ‘Kees slaat Jan’ daarentegen kunnen theoretisch zowel ‘Kees’ als ‘Jan’ lijdend voorwerp zijn! Een voorvoegsel aan het woordje ‘Kees’ of ‘Jan’ zou de verhouding tussen subject en object in deze

zin eenduidig bepalen, iets dat in het Hebreeuws gebeurd is met het woord 'et en bijvoorbeeld in het verwante Phoenicisch met een vergelijkbaar woord 'yt. Dit is dus een puur taalkundig verschijnsel waar geen enkele religieuze betekenis aan kan worden gehecht. Het is echt jammer dat deze passage in het boek is terecht gekomen. Dit geldt eveneens voor het speculatieve verhaal over ELS (Equidistant Letter Sequence, p.55 vv). Het voegt niets toe, maar doet veeleer afbreuk aan het boek. Voor een eventuele herdruk zou dit hoofdstuk grondig moeten worden herzien.

Hoofdstuk 5, het uitgebreide hoofdstuk over de feesten, lijkt te willen suggereren dat de hele vroegchristelijke kerk de Joodse feestcyclus heeft gehouden en daar pas door 'verderfelijke Griekse invloed' van af is gebracht, een suggestie waarvoor de geschiedenis geen enkele ondersteuning geeft. Ook is merkwaardig in dit hoofdstuk dat de auteurs precies lijken te weten dat de dag waarop Abraham Isaak bond op Nisan 14 viel (de latere Pesach-dag), de vernietiging van Sodom en Gomorra op Nisan 15 etc. Een fenomeen van andere aard is de positie die de auteurs innemen t.o.v. de wet. Jezus Christus is weliswaar 'de werkelijkheid' en de wet 'een schaduw' zoals in Kol.2 staat, maar, zo redeneren de auteurs, wet en schaduw zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en het één kan niet zonder het ander. Zo behoudt de wet toch haar betekenis voor de gelovige in deze tijd (p.266). Het lijkt erop alsof de auteurs de conclusies die aan deze gedachtegang verbonden kunnen worden, niet goed hebben doordacht.

Hetzelfde doet zich ook voor bij de uitleg van de grote verzoendag. 'De hoge-

priester verricht zijn dienst in het heiligdom nu ten dienst van de gelovigen als Middelaar om verzoening te bewerken'. Dat doet Hij tot het moment dat Hij zal verschijnen. 'Let wel, de hogepriester bracht enkel de berouwvol beleden zonden van het volk over op de bok; niet beleden zonden kunnen niet worden overgedragen op de geitenbok (...) dit beeld leert ons (...) dat we onze zonden berouwvol moeten belijden. Alleen op die manier kunnen ze vergeven worden (...) het is dus onze verantwoordelijkheid om ze in de hemelse Tempel te brengen' (p.350 vv). 'Wij weten dat Hij als Hogepriester de hemelen is binnengegaan en ook nu nog die rol als middelaar invult en daardoor doorlopend verzoening tussen God en de berouwvolle mens tot stand brengt' (p.360). Deze uitleg over de verzoening, die neigt naar de 'leer van het hemels heiligdom' van het Zevende Dag Adventisme, moet op grond van de Schrift echt worden afgewezen. De Heer Jezus heeft zowel als Hogepriester alsook als het offer volledige verzoening bewerkt op het kruis van Golgotha. De hogepriesters in de oude bedeling stonden weliswaar dagelijks dienst te doen, maar Hij is eens en voor altijd *gaan zitten* aan Gods rechterhand! Onze zondenbelijdenis is nooit volledig en de gelovige kan alleen rusten in het volkomen werk van de Heer Jezus voor hem. De auteurs citeren 1 Joh.1 – wij moeten onze zonden belijden – maar het is jammer dat ze niet doorlezen in hoofdstuk 2: als wij toch zondigen dan hebben wij een *Voorpraak* (niet 'Hogepriester'!) bij de Vader. Er staat niet: en Hij zal onze zonden verzoenen, maar 'Hij is het zoenoffer'. Het wijst niet op een dienst die Hij voor ons zál verrichten, maar het wijst terug op een dienst die Hij voor ons hééft verricht. De dienst van de Hogepriester voor

ons nú houdt niet verband met onze zonden, maar met onze zwakheden: Hij treedt voor ons tussenbeide zodat wij staande blijven in de verzoening. Wat zijn echter de consequenties als zonden niet berouwvol worden beleden en dus niet worden verzoend door de Hogepriester? Natuurlijk zal ieder kind van God in het licht willen wandelen en zijn leden stellen ten dienste van de gerechtigheid (Rom.6:1-10). Maar wie heeft echt al zijn zonden beleden zonder er één over het hoofd te zien, bewust of onbewust?

Samenvattend concludeer ik dat het boek een uitgebreide kennismaking biedt met het profetisch onderwijs van de Joodse feestcyclus en dat met name het hoofdstuk over de Joodse huwelijksrite een verrijkende refresher is. Wie kennis wil nemen van de Joodse feesten zou er goed aan doen er nog een of twee boekje op na te slaan: er zijn er ook in het Nederlands taalgebied verschillende verkrijgbaar (Slagter, Been). Niet voor niets heb ik deze boekbespreking het motto meegegeven 'voor uitgeslagen lezers'. Men moet bedacht zijn op uitlegkundige keuzes die de auteurs maken die ik op een aantal punten niet volg. Ook lijkt mij op meerdere plaatsen dat de auteurs de gevolgen van hun uitlegkundige keuzes niet goed hebben doordacht. Dit weerhoudt mij er toch van om dit boek zonder meer aan te bevelen aan gelovigen die werken aan de basis van hun geestelijke leven.